

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота

з тюркської філології на тему:

КАТЕГОРІЯ МИНУЛОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ ТУРЕЦЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВ

Студентки групи Тур14-21

факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Турецька мова і література та переклад, друга
східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.068 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – турецька

Войтик Софії Михайлівни

Науковий керівник:

доц. Ксьондзик Наталія

Миколаївна

Національна шкала__

Кількість балів ____

Оцінка ЄКТС__

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИНУЛОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ ТУРЕЦЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ.....	7
1.1 Категорія часу дієслова.....	7
1.2 Минулий час дієслів.....	10
Висновки до Розділу 1	14
РОЗДІЛ 2. КАТЕГОРІЯ МИНУЛОГО ЧАСУ В ТУРЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.....	16
2.1 Простий минулий час.....	16
2.2 Минулий тривалий час.....	18
2.3 Минулий завершений час.....	19
2.4 Минулий завершено-тривалий час.....	21
Висновки до Розділу 2.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
ÖZET.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31

ВСТУП

Вивчення часу в лінгвістиці було тривалим пошуком в історії галузі. Хоча час завжди був ключовим аспектом вивчення мови протягом століть, систематичне дослідження часу в контексті сучасної лінгвістики виникло в 19 і на початку 20 століть. Знання часу можна простежити до давніх граматичних практик у таких мовах, як санскрит, грецька та латинська, де дієслівні форми групувалися на основі їхніх часових значень. Західна граматична традиція під впливом античних вчених, таких як Паніні, Арістотель і Прісціан, визначила час як фундаментальну категорію дієслів.

У контексті розповіді час відіграє вирішальну роль у послідовності подій і передачі хронологічного порядку дій. Вивчення часу охоплює різні теоретичні основи, включаючи генеративну граматику, функціональну лінгвістику та типологічні підходи.

Час — це не лише граматичне явище, а й когнітивне, оскільки воно відображає те, як люди концептуалізують і сприймають час. Загалом час — це багатогранний аспект мовної структури, який сприяє багатству та складності мовного вираження.

У лінгвістиці категорія минулого часу відноситься до граматичної ознаки, яка використовується для вказівки на те, що дія, явище або стан, описані дієсловом, відбулися в минулому відносно часу мовлення або іншої контрольної точки. Це фундаментальний аспект мовної структури, який зустрічається в багатьох мовах світу. Деякі мови можуть мати кілька минулих часів для передачі різного ступеня віддаленості або видових відмінностей.

Минулий час виконує різні комунікативні функції, включаючи розповідь про минулі події, вираження історичних фактів і опис звичних дій, які відбувалися в минулому. Це дозволяє мовцям тимчасово розташувати події та стани на часовій шкалі оповіді. На тлумачення минулого часу можуть впливати такі контекстуальні фактори, як часові прислівники, структура дискурсу та точка зору мовця.

Міжлінгвістичні дослідження виявляють широкий спектр систем і стратегій минулого часу, що використовуються в різних мовах. Деякі мови можуть мати більш складні системи минулого часу з додатковими морфологічними відмінностями.

Інтерпретація форм минулого часу може відрізнятися в різних мовних контекстах і жанрах. Прагматичні фактори, такі як наміри оратора та очікування аудиторії, можуть впливати на напружений вибір у дискурсі. Минулий час також може використовуватися для вираження гіпотетичних або контрфактичних ситуацій, особливо в поєднанні з модальними дієсловами або умовними конструкціями.

Отже, розуміння минулого часу має важливе значення для ефективного спілкування та розуміння мови, як в усному, так і в письмовому дискурсі. Він відображає те, як мовці концептуалізують і сприймають час, сприяючи багатству та складності мовного вираження.

Загалом дослідження минулого часу в турецькій та англійській мовах має важливе значення для тих, хто вивчає мову, педагогів і лінгвістів, щоб зрозуміти, як мова функціонувала в минулому, збагачуючи як наші лінгвістичні знання, так і навички міжкультурного спілкування.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що вивчення та розуміння категорії часу залишаються дуже важливими сьогодні з кількох причин. Безсумнівно, вивчення категорії часу сьогодні стає необхідним фактом для покращення нашого розуміння лінгвістики, пізнання та ефективного спілкування. Знання часу дозволяє людині правильно й ефективно висловлюватися в усному та письмовому мовленні. Також, це дає можливість сигналізувати про часові зв'язки між подіями, тому повідомлення передається з точністю. Час є ключовим аспектом вивчення мови, і дослідження в цій галузі допомагають педагогам розробляти ефективні стратегії навчання для учнів будь-якого віку. Дізнаючись про засвоєння часу, дослідники можуть показати інструкторам спосіб розробки ефективного викладання, щоб допомогти учням освоїти час. Час впливає на те, як люди інтерпретують і розуміють значення мови. Розуміння часу дозволяє людині зрозуміти тимчасовий контекст у дискурсі намагається передати через таке розуміння значення тексту, виведеного з контексту, який він почув або прочитав.

Час відіграє вирішальну роль у встановленні діахронічного порядку подій та організації інформації в наративі чи дискурсі. Таке дослідження часу пояснює, як час використовується в розробці структурних рамок для оповіді та дискурсу. Порівняльні

дослідження часу в різних мовах дають інформацію про мовні універсалії, мовні варіації та типологічні варіації. Порівнюючи час у різних мовах, лінгвісти можуть виявити закономірності вживання та варіації часу, сприяючи нашому розумінню типології та еволюції мови. Розуміння когнітивної обробки часу розширює наші знання про те, як люди сприймають і розуміють час. У психолінгвістичних дослідженнях вивчається те, як мовці розуміють і передають висловлювання, позначені часом, проливаючи світло на когнітивні механізми, які лежать в основі обробки мови. Напружене діахронічне дослідження в рамках історичної лінгвістики показує, як напружені системи розвиваються в межах мов з часом. Вивчаючи діахронічні зміни в часовій морфології та семантиці, лінгвісти можуть пізнати процес еволюції та зміни мови. Час актуальний у різних застосуваннях у прикладній лінгвістиці, включаючи навчання мови, комп'ютерну лінгвістику та обробку природної мови. Дослідження в цій галузі сприяють покращенню викладання мови та розвитку мовних технологій.

Метою нашого дослідження є розглянути категорію минулого часу в турецькій та англійській мовах. Виходячи з поставленої мети, ми окреслили такі **завдання**:

- 1) Розглянути теоритичні засади категорії часу
- 2) Охарактеризувати категорію минулого часу
- 3) Дослідити минулий час турецької та англійської мов.
- 4) Розглянути особливості минулого часу турецької та англійської мов

Об'єктом дослідження є категорія часу дієслів у турецькій та англійській мовах.

Предметом дослідження є категорія минулого часу в турецькій та англійській мовах.

Матеріалом дослідження слугували художні твори, журнали та газети.

Методами дослідження нашої роботи були компетентний аналіз та описовий метод, що були використані для опису мовних елементів та вивчення їх функціонування у мові.

Наукова новизна полягає в тому, що було здійснено ґрунтовний аналіз минулого часу дієслів турецької та англійської мов.

Теоретичне значення пов'язано з поглибленням знань про категорію минулого часу дієслів турецької та англійської мов.

Прикитичне значення отриманих результатів дослідження можна використовувати у навчальному процесі при викладанні дисциплін з лексикології, курсів турецької мови та практичної граматики.

Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновку, анотації іноземною мовою та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИНУЛОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ ТУРЕЦЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ

1.1 Категорія часу дієслова

Головним поняттям граматики є поняття граматичної категорії. Граматична категорія – це систематичне зіставлення всіх однакових граматичних значень, виражених формальними граматичними мірами (Sakel, 2004). Основною функцією дієслова є функція присудка. Він може зробити це завдяки своїм формам, які виражають такі граматичні категорії, як час, спосіб, особа, аспект, число, локалізують речення в просторі та часі, визначають структуру речення та ставлення мовця (Корбозерова та ін., 2022). Дієслово є найважливішим елементом, і його відмінювання викликає кілька сумнівів, вирішення яких набагато складніше, ніж у випадку з іменними частинами мови (Ngongo et al, 2022). На це є декілька причин.

По-перше, у сполученні звичайні фактори набагато сильніші, і єдиним об'єктивним критерієм є фонетичний і морфологічний. По-друге, парадигми відмінювання є більш складними, ніж моделі відмінювання. Це зумовлено як великою кількістю категорій, виражених дієслівними формами, так і іншим способом їх вираження. Наприклад, флексійні елементи дієслова характеризуються тим, що вони не є однаково синтаксичними. Показником окремих граматичних категорій для української, казахської та англійської мов є як закінчення, так і суфікси, звані флексійними формами. Їхня роль полягає у створенні нової форми того самого вираження (Whorf, 1945).

Час, вид і стан є логічними модифікаторами дієслова. Час часто сприймається як континуум із трьома основними поділами: минуле, теперішнє та майбутнє. Минулий і майбутній час визначаються по відношенню до теперішнього часу (зараз). Минулий час відноситься до будь-якого часу до теперішнього, а майбутній час відноситься до будь-якого часу після теперішнього. Не всі мови сприймають цей зв'язок як лінійний, і ці категорії не характеризують усі можливі часи. Таким чином, час є граматичною категорією.

У лінгвістиці, час — це граматична категорія, яка вказує на момент, коли відбувається дія, явище чи стан, що описуються дієсловом. Це дозволяє ораторам розташувати події відносно моменту промови або інших моментів часу. (Безпояско, 1993)

Час є фундаментальною ознакою мовної структури та присутній у багатьох мовах світу, хоча спосіб його вираження може значно відрізнятись. Наприклад, англійська мова має три основних часи: минулий, теперішній і майбутній. Кожен час відповідає різній часовій області та виконує різні комунікативні функції. Час зазвичай позначається за допомогою флективних змін у дієслові, таких як додавання “-ed“ для минулого часу в англійській мові, або за допомогою допоміжних дієслів і прислівників.

Деякі мови, наприклад китайська, мають більш обмежену систему часів і більше покладаються на контекст для часової інтерпретації. Аспект відноситься до внутрішньої часової структури події, наприклад, триває вона чи завершена, тоді як настрій вказує на ставлення мовця або реальність ситуації. Час також може бути відносним, залежно від точки відліку в часі, встановленої в дискурсі. Лінгвісти вивчають час, щоб зрозуміти його роль у структурі мови, засвоєнні та спілкуванні. Міжлінгвістичне дослідження виявляє різноманітні часові системи та стратегії, що використовуються в різних мовах. Час має вирішальне значення для організації подій у наративах, обговорення історичних подій і прогнозування майбутнього.

У своєму вступному есе до тому про час і аспект, Гоппер починає з наступного абзацу:

У будь-якому висловлюванні особливе значення загальноприйнято надається часовому контуру стану чи дії та ставленню до нього мовця. Граматичними корелятами цих контурів і відношень є категорії часу, аспекту та модальності; вони всепроникні, вони універсальні (в жодній мові не бракує всіх трьох), і кожна мовленнєва подія повинна включати один або більше з них. (Гоппер, 1982, с.3)

Словники лінгвістичних термінів, створені Крісталом (1985), Хартманом і Стоком (1972), визначають час, вид і спосіб у термінах дієслівних позначень, форм і

парадигм. Однак вони визнають модальність переважно семантичною категорією. Необхідно визнати, що всі ці терміни можна використовувати для позначення як формальних категорій, так і семантичних областей, але не обов'язково існує кореляція «один-до-одного» між формальними відмінностями, характерними для мови, і більш універсальними семантичними відмінностями.

Відображення між граматичними часами природної мови та вираженням часового розташування є дуже складним, і однією з цілей лінгвістичної семантики є дослідження зв'язку між граматичними часами та вираженням часу. Для досягнення цієї мети вчені як лінгвістики, так і філософії запропонували різні теорії часу.

Підхід до аналізу часу запропонований Рейхенбахом (1947). За Рейхенбахом, час — це не часовий оператор, а складна структура, побудована з невеликого набору примітивів: часу події (E), часу мовлення (S), час відліку (R) і двох відносин, які можуть зберігатися між ними, одночасність (символізується комою) і попередність (символізується підкресленням). Одне з цих відношень має місце між S і R, а інше — між R і E. Відношення між S і E не представлено, але виведено з перших двох. За допомогою цього невеликого набору примітивів Рейхенбах зміг визначити набір можливих англійських часів. Наприклад, простий минулий, майбутній і теперішній часи мають структури [E, R _ S], [S _ R, E], [S, R, E] відповідно. Внесок R стає вирішальним в аналізі складних часів, таких як майбутній і минулий досконалий часи (які Рейхенбах назвав «попереднім майбутнім» і «попереднім минулим»), де R не накладається ні на E, ні на S. Наприклад, минулий досконалий час у “At 15:00 Alice had already called“ (О 15:00 Еліс вже подзвонила) має структуру [E _ R _ S], де час дзвінка E передує базовому часу R (15:00), який, у свою чергу, передує S.

Наступна група теорій розглядає часи як часові предикати, що виражають відношення між часами (або явищами). Загона (1995), Стоуелл (1996) і Хіггінботам (2002) є головними прихильниками цієї точки зору. Згідно з цими авторами, часи виражають часові відношення, такі як попередність і одночасність, між двома явищами або часами. Однак, на відміну від теорії Рейхенбаха, явища або часи вводяться не часами, а дієсловами та прикметниками.

Операторна теорія часу була дуже впливовою та надихнула на семантичний аналіз, де час є квантором існування, що зв'язує аргумент часу в предикаті. Версії квантифікаційної теорії часу були запропоновані Девідом Дауті (1979), Арнімом фон Стехов (1995), Тоші Огіхарою (1996) і Доріт Абуш (1997).

Підсумовуючи. Граматична категорія у лінгвістиці представляє собою систематичне зіставлення граматичних значень за допомогою формальних граматичних мір. Дієслово виконує основну функцію присудка і виражає різні граматичні категорії, такі як час, спосіб, особа, аспект і число, що допомагають локалізувати речення в часі та просторі. Час сприймається як континуум з минулим, теперішнім та майбутнім, визначаючи момент відбуття дії. Лінгвісти досліджують роль часу у структурі мови та спілкуванні, враховуючи різноманітні системи та стратегії вираження часу у різних мовах. Різні теорії часу, такі як операторна теорія та квантифікаційна теорія, відображають різні підходи до аналізу часової структури мови та вираження часових відношень.

1.2 Минулий час дієслів

У лінгвістиці категорія минулого часу стосується того, як ми говоримо про речі, які відбулися раніше. Це важлива частина того, як діють дієслова в різних мовах, і допомагає нам визначати події, що відбулися в минулому. Такі вчені, як Бернард Комрі та Остен Даль (1985), досліджували, як різні мови виражають минулий час різними способами, наприклад, використовуючи зміни у формах дієслів, допоміжних дієсловах або прислівниках. Зазвичай минулий час відображається через зміни дієслівних форм, які вказують на минулий час. Зміна слів, щоб показати минулий час, може бути різним у різних мовах, як зазначили Анна Вержбіцька (1985) та інші лінгвісти. Деякі мови використовують допоміжні дієслова або інші граматичні правила для створення минулого часу, як пояснюють такі вчені, як Девід Доуті (1979) та Арнім фон Стехов (1995). Значення минулого часу складне, включає ідеї порядку часу, завершення та подій, які відбулися раніше інших.

Дослідження Сьюзан Ервін-Тріпп (1973) і Дена Слобіна (1982) досліджували, як діти вивчають і використовують форми минулого часу під час розвитку мовних

навичок, що дає змогу зрозуміти розумові процеси, пов'язані з розмовою про минулі події.

У мові на те, як ми говоримо про минуле, можуть впливати різні фактори, як-от те, як сприймається дія та настрій мовця. Різні аспекти, такі, як чи завершена дія чи триває, можуть додати більше нюансів до того, що повідомляє минулий час.

Анжеліка Крацер у 1981 році, досліджувала, як минулий час також можна використовувати для розмови про можливості, необхідності чи гіпотетичні ситуації в минулому. Подальші дослідження Тошіо Огіхари в 1996 році та Доріт Абуш в 1997 році визначили тонкощі того, як ми розуміємо час, беручи до уваги різні фактори, такі як аспект і контекст розмови, а не лише структуру речення. У цих дослідженнях підкреслюється значення практичних і семантичних елементів у визначенні тлумачення форм минулого часу.

Минулий час існує не лише як граматичне поняття, але як спільна риса в усіх людських мовах. Тим не менш, способи передачі минулого часу через морфологію та синтаксис значно відрізняються від однієї мови до іншої, відображаючи як загальні часові принципи, так і специфічні для мови структури, що впливають на лінгвістичні, когнітивні та соціокультурні фактори. Вільям Лабов (1966), помітив відмінності у застосуванні форм минулого часу серед різних мовленнєвих спільнот, сформованих суспільними та культурними нормами.

Деякі мови мають неправильні та/або унікальні форми в минулому часі, що ускладнює морфологічний аналіз. Категорія минулого часу необхідна для оповідання, допомагаючи розмістити події в часі та створити логічні послідовності.

Сеймур Чатмен(1978) і Жерар Женетт(1980) досліджували, як розповідь минулого часу функціонує в літературі.

Минулий час у турецькій мові досліджував Ноам Хомський, чия система генеративної граматики проклало шлях до розуміння того, як лінгвістичні елементи, такі як маркери часу, створюються та змінюються в реченнях.

У царині генеративної граматики минулий час у турецькій мові досліджується на предмет його синтаксичних і морфологічних характеристик. У вивченні генеративної граматики минулий час у турецькій мові розглядається з точки зору його

синтаксису та морфології. Зелліг Гарріс зробив свій внесок у розуміння морфофонемії в турецькій мові, зосереджуючись на тому, як морфеми взаємодіють із фонологічними правилами, включаючи гармонію голосних і зміну приголосних у відмінюванні дієслів. Його лінгвістичний аналіз підкреслює важливість розуміння внутрішньої структури слів і того, як на них впливають фонологічні та морфологічні процеси.

Структуралістська точка зору Фердинанда де Соссюра на мову підкреслює важливість синхронічного аналізу для розуміння минулого часу як системи знаків і позначників у турецькій мові. Також, він наголошував на довільній природі мовних знаків, виділяючи конвенційний зв'язок між дієслівними основами та ознаками часу в турецькій мові. Дослідження Романа Jakobsona про мовні функції дають змогу зрозуміти, як минулий час служить комунікативним цілям у турецькому дискурсі. Jakobson виділив шість мовних функцій, однією з яких є референційна функція, яка передбачає передачу інформації про минулі події за допомогою часових маркерів і дієслівних форм. У турецькій мові минулий час виконує референційну функцію, вказуючи, коли відбулися дії чи явища щодо мовленнєвого акту.

Лінгвіст Вільям Лабов, аналізує минулий час розповіді турецькою мовою в межах соціолінгвістики. У мовленні минулий час використовується для відображення точки зору мовця на минулі події, заохочуючи слухачів інтерпретувати історію та відповідати на неї. А Джордж Лакофф і Рональд Лангакер, пропонують когнітивний погляд на минулий час у турецькій мові. Концепція концептуальної метафори Лакоффа передбачає, що складні ідеї, такі як час, передаються через метафоричні зв'язки з більш відчутними поняттями. У турецькій мові минулий час часто сприймається як рух уздовж шкали часу або шлях, що впливає на те, як люди думають про минулі події та обговорюють їх. Теорія когнітивної граматики Лангакера підкреслює, як ментальні структури та поняття формують мову, включаючи часові та аспектні маркери в турецькій. Когнітивна граматика припускає, що минулий час у турецькій мові базується на когнітивних моделях, пов'язаних із порядком часу, організацією подій і підтриманням чіткого потоку розмови. Соціолінгвістичний підхід до мови, натхненний ідеями П'єра Бурдьє та Мішеля Фуко, досліджує суспільні та історичні впливи на мовні моделі та звичаї, особливо зосереджуючись на минулому

часі в турецькій мові. Концепція лінгвістичного габітусу Бурдьє підкреслює важливість соціалізації та культурних знань у формуванні того, як носії турецької мови використовують і розуміють мову. У турецькій культурі правила й традиції, пов'язані з минулим часом, можуть відрізнятися залежно від соціальних норм і груп, які виявляють більшу соціокультурну динаміку та динаміку влади.

Висновки до розділу 1

Вивчення категорії часу дієслів, а також минулого часу, включає в себе широкий спектр галузей, включаючи лінгвістику, психологію та когнітивні науки. А також, дослідження часів і минулих часів передбачає детальний аналіз граматичних структур, семантичних тонкощів і прагматичних функцій у різних мовах. Лінгвісти досліджують, як мови граматично виражають часові відношення.

Час — це лінгвістична категорія, яка ілюструє часове розташування дії чи події, вказуючи, чи вони відбуваються в минулому, теперішньому чи майбутньому. Час вказує, коли дія або подія відбувається по відношенню до мовця або іншого моменту часу.

Дослідники досліджують, як мови представляють час за допомогою морфології, синтаксису та лексики. Вони також вивчають відмінності часових систем між мовами та діалектами. Крім того, дослідники вивчають відмінності в часах дієслів у різних мовах і моделях мовлення.

Психологічні дослідження вивчають, як люди розуміють і інтерпретують інформацію про час дієслова, коли вони слухають або читають. У цій роботі розглядається, як пам'ять, процеси мислення та функції мозку беруть участь у розшифровці минулих часів дієслів. Дослідники когнітивної науки досліджують ментальні структури та концепції, що стоять за категоріями дієслівного часу. Вони також досліджують, як люди створюють розумові часові шкали та сортують деталі, пов'язані з часом. Крім того, дослідження, що поєднують лінгвістику, психологію та когнітивну науку, пропонують цілісне уявлення про дієслівні часи та минулий час.

Минулий час спеціально зосереджується на діях або подіях, що відбувалися до теперішнього моменту, і служить меті тимчасового контексту в дискурсі. Вони передбачають аналіз різних часових форм, які включають простий минулий час, минулий тривалий час, минулий завершений час і минулий завершено-тривалий час, усі вони виконують різні функції, щоб виявити використання часових відношень. Крім того, когнітивні лінгвістичні теорії дають зрозуміти, як час формується та

інтерпретується на основі когнітивних процесів, пов'язаних із використанням мови. Дослідження на основі корпусу вказує на моделі використання часу в природній мові, надаючи розуміння варіацій і змін у різних контекстах. Міжлінгвістичні порівняння часових категорій виявляють типологічні відмінності в тому, як мови кодують часові відношення, ймовірно, демонструючи певний вплив культурних і когнітивних обмежень. Дослідження часів прагматично застосовуються у викладанні та вивченні мов, перекладацьких дослідженнях і обробці природної мови, де розуміння використання часу має вирішальне значення для точного спілкування та обчислювального аналізу. Щоб отримати іншу перспективу, у майбутніх дослідженнях можна досліджувати, як час використовується для узгодженості дискурсу, у структурі оповіді та в соціальній взаємодії, таким чином додаючи до сукупності знань, які підкріплюють те, як часи впливають на спілкування та пізнання в різних мовах і культурах. По суті, дослідження категорії часу та минулого часів допомагає нам зрозуміти природу мовної структури, пізнання та комунікації та вносить свій внесок у різні галузі в межах лінгвістики та за її межами.

РОЗДІЛ 2. КАТЕГОРІЯ МИНУЛОГО ЧАСУ В ТУРЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

2.1 Простий минулий час

Простий минулий час, також відомий як “past simple”, використовується для розповіді про дії, явища чи стан, які відбулися та завершилися в певний час у минулому. Він використовується у розповідях про історичні події, постаті та особи, які вже померли.

В англійській мові правильні дієслова утворюють минулий простий час шляхом додавання “-ed” до основи дієслова, тоді як неправильні дієслова мають унікальні форми минулого часу. Наприклад, “talk” стає “talked” у простому минулому, а “go” стає “went”. Для того, щоб перевірити форму творення дієслова є таблиця неправильних дієслів. У питальних та заперечних реченнях використовується “did, did not” з інфінітивом. А слово “be” стає “was/were” у минулому часі.

У турецькій мові минулий простий час утворюється шляхом додавання “-di” або “-ti” у чотирьох варіантах, до основи дієслова згідно із правилами гармонії голосних і приголосних. Всі дієслова в турецькій мові відмінюються за особами. А для творення заперечення додається афікс “ma/me” до основи слова, перед афіксом часу. Для утворення питального речення додається частка “mi” у чотирьох варіантах.

А також для позначення простого минулого часу використовується афікс “miş” у чотирьох варіантах. “- Miş” — це одна з форм у турецькій мові, яка використовується для вираження видимої або можливої інформації. Вона може використовуватися, щоб розповісти про події, що відбулися в минулому, але вимовляється з почуттям невизначеності, здивування або невідповідності зі звичайним Його також можна використовувати для вираження припущень або інформації, отриманої від третіх сторін.

Наприклад:

Ben yürüdüm	/	yürümedim	/	yürüdüm mü?	/	Yürürmüşüm
Sen yürüdün	/	yürümedin	/	yürüdün mü?	/	Yürürmüşsün
O yürüdü	/	yürümedi	/	yürüdü mü?	/	Yürürmüş
Biz yürüdük	/	yürümedik	/	yürüdük mü?	/	Yürürmüşüz
Siz yürüdünüz	/	yürümediniz	/	yürüdünüz mü?	/	Yürürmüşsünüz
Onlar yürüdüler	/	yürümediler	/	yürüdüler mi?	/	Yürürmüşler

Давайте розглянемо кілька прикладів англійською та турецької мовами:

1. I walked to school yesterday.

Dün okula gittim.

2. Mozart wrote more than 600 pieces of music.

Mozart 600'den fazla müzik eseri yazdı.

3. I didn't buy anything in the store.

Mağazadan hiçbir şey satın almadım.

4. How did you get to Kyiv?

Kiev'e nasıl geldiniz/geldin?

5. Did you pass your last exam?

Son sınavımı geçtiniz/geçtin mi?

6. Didn't you do your homework yesterday?

Dün ödevini yapmadın/yapmadınız mı?

7. I was at my grandma's house last night.

Dün gece büyükannemin evindeydim.

8. My friend came to us yesterday. They talked to my mother about me.

Dün bize arkadaşım geldi. Annemle benim hakkımda konuşmuşlar .

Минулий простий час важливий як в англійській, так і в турецькій для опису минулих дій або подій без будь-якого теперішнього зв'язку. Це важливо для оповідання історій, обміну минулим досвідом і встановлення конкретного часу у минулому письмовою та усною мовою.

2.2 Минулий тривалий час

Минулий тривалий час, також відомий як минулий прогресивний час, використовується для показу дій або подій, які відбувалися в певний час у минулому. Нижче наведено детальні правила щодо створення минулого тривалого часу в англійській і турецькій мовах:

Коли підмет поєднується з “was/were”, за яким іде дієприкметник теперішнього часу до якого додається закінчення ing, утворюється речення. Наприклад, ”I was studying”. Щоб створити заперечну форму, просто додайте ”not” після “was/were” у реченні з дієприкметником теперішнього часу. Формуючи питання, поміняйте позицію “was/were” з підметом і зі знаком питання. Деякі дієслова не можна використовувати у тривалому часі. Наприклад, слова, що позначають розумову діяльність, належність та інші.

Формуючи речення турецькою мовою, ви використовуєте підмет, після якого йде дієслово і афікс теперішнього часу з суфіксом –(i)yor. Наприклад, «Ben çalışıyordum» перекладається як «я працював». Щоб створити заперечне речення, ви знову починаєте з підмета, за яким йде дієслово, афікс заперечення ma/me, а потім афікс теперішнього часу –(i)yor, а після нього афікс минулого простого часу. Наприклад, «O uyumuyordu» означає «Він/вона не спав». Ставлячи запитання турецькою мовою, ви спочатку використовуєте дієслово з афіксом –(i)yor, потім підмет, і, нарешті, питальну частку mi з афіксом простого минулого часу.

Наприклад, "Uyumuyor muydu?" перекладається як "Він/вона спав?"

Ben konuşuyordum / konuşmuyordum / konuşuyor muydum?

Sen konuşuyordun / konuşmuyordun / konuşuyor muydun?

O konuşuyordu / konuşmuyordu / konuşuyor muydu?

Biz konuşuyorduk / konuşmuyorduk / konuşuyor muyduk?

Siz konuşuyordunuz / konuşmuyordunuz / konuşuyor muydunuz?

Onlar konuşuyorlardı / konuşmuyorlardı / konuşuyor muydu?

Певні неправильні дієслова в турецькій мові вимагають особливої уваги при формуванні минулого прогресивного часу. Наприклад:

etmek → ediyordu, demek → diyordu

Давайте порівняємо минулий тривалий час в турецькій та англійській мовах.

1. This time last year I was living in Antalya.

Geçen yıl bu zamanlar Antalya'da yaşıyordum.

2. You were sitting on the bench and reading a newspaper.

Bankta oturuyordun ve gazete okuyordun.

3. What were you doing at 10 o'clock last night?

Dün gece saat 10'da ne yapıyordun?

4. We were good friends. We knew each other well.

3. Biz iyi arkadaşlık. Birbirimizi iyi tanıyorduk.

5. I was enjoying the party, but Anton wanted to go home.

Ben partiden keyif alıyordum ama Anton eve gitmek istiyordu.

6. I waved to Anna, but she wasn't looking.

Anna'ya el salladım ama bakmıyordu.

Англійська мова для утворення форми минулого тривалого часу, використовує дієслово “be” у минулому часі “was/were” і закінчення теперішнього часу “-ing” додаючи до основи дієслова, тоді як турецька додає афікс «-(i)yor» до основи дієслова. У заперечних реченнях англійська мова включає «not» після допоміжного дієслова, тоді як турецька включає заперечення за допомогою афіксу “ma/me” після додаючи до основи дієслова. Для форм запитання англійська мова використовує інверсію з допоміжним дієсловом, тоді як турецька додає частку “mi?” у чотирьох варіантах після дієслова. Незважаючи на схожість у формуванні минулого тривалого часу між англійською та турецькою мовами, існують відмінності в конкретних структурах.

Загалом англійська та турецька мають певну схожість у тому, як утворюється минулий тривалий час, але існують також унікальні структури та допоміжні дієслова, що використовуються в кожній мові, що відрізняє їх.

2.3 Минулий завершений час

Минулий завершений час у турецькій та англійській граматиці є важливим аспектом оволодіння мовою. Минулий завершений час, також званий довершеним

часом, — це граматична структура, яка вказує на завершення дії чи стану перед будь-якою іншою минулою дією чи подією. Цей час використовується, коли одна минула дія чи явище відбувається раніше іншої., послідовні події у минулому.: це допомагає розташувати події в минулому та визначити, яка дія буде першою та нереальне минуле: Минулий завершений час може використовуватися з повідомленнями або гіпотетичними ситуаціями для вираження нереальних минулих умов.

Стверджувальне речення: підмет + had + дієприкметник минулого часу. “She had finished her work before the meeting started.”

- Заперечне речення: Підмет + had not (hadn't) + дієприкметник минулого часу. ”They hadn't eaten lunch when I arrived.

- Питальне речення : Had + підмет + дієприкметник минулого часу? “ Had you seen that movie before?”

Минулий тривалий час утворено в турецькій мові за допомогою афіксу минулого суб'єктивного часу і минулого простого часу дієслова.

Стверджувальне речення Підмет + основа дієслова + афікс минулого суб'єктивного часу + афікс простого минулого часу дієслова. "Ben işimi bitirmiştım."

Заперечне речення: Підмет + основа дієслова + заперечення (ma/me) + афікс минулого суб'єктивного часу + афікс простого минулого часу додаються до основи дієслова. "O gelmemişti."

Питальне речення: Дієслово з афіском минулого суб'єктивного часу+ підмет + mi+ афікс простого минулого часу? "Gitmiş miydiniz?"

Ben gelmiştim / gelmemiştim / gelmiş miydim?

Sen gelmiştin / gelmemiştin / gelmiş miydin?

O gelmişti / gelmemişti / gelmiş miydi?

Biz gelmiştik / gelmemiştik / gelmiş miydik?

Siz gelmiştiniz / gelmemiştiniz / gelmiş miydiniz?

Onlar gelmişlerdi / gelmemişlerdi / gelmişler miydi?

Коли ми говоримо про те, що сталося в минулому турецькою мовою, ми часто використовуємо минулий довершений час разом із виразами часу, щоб допомогти нам зрозуміти порядок подій або коли певна дія була завершена порівняно з іншою

минулою подією. Деякі приклади таких виразів часу включають "önce", "daha önce", "zaten", "daha" тощо. В англійській мові також використовується слова для позначення часу такі, як "before", "since", "yet", "after," "by the time," "already," "never," "just," та інші.

Порівняймо способи вираження минулого довершеного часу у турецькій та англійській мовах:

1. When Sarah arrived at the party, Paul has already gone home.

Sarah partiye geldiğinde Paul çoktan eve gitmiştir.

2. We hadn't been there before.

Daha önce oraya gitmemiştik.

3. Had you come there before?

Oraya daha önce gelmiş miydiniz?

В обох мовах минулий досконалий час використовується, щоб показати дії, які відбулися до іншої минулої події, окреслюючи порядок дій. Часові фрази також використовуються однаково в обох мовах, щоб показати, коли дія була завершена щодо іншої минулої події. Розпізнавання минулого досконалого часу в турецькій мові дає змогу чітко повідомити про послідовність минулих подій і збагачує оповідання та розповіді про минулий досвід.

2.4 Минулий завершено-тривалий час

Минулий завершено-тривалий час— це апостроф для граматичної форми, яка використовується для вираження дій або подій, які тривали в якийсь час перед іншою минулою дією або моментом часу. Минулий завершено- тривалий час також відомий як минулий завершено прогресивний час.

Минулий завершено-тривалий час утворений поєднанням минулого досконалого часу від «to have» із формою теперішнього дієприкметника основного дієслова разом із допоміжним «been». Минулий завершено-тривалий час використовується, щоб підкреслити, як довго тривала дія чи ситуація в минулому, яка почалася в якийсь час і тривала до певного часу чи іншої дії.

Структура минулого досконалого тривалого часу — «had been» + дієприкметник теперішнього часу («-ing» форма дієслова). Наприклад, “I had been working” або “She had been studying”.

Минулий завершено-тривалий час часто використовується, щоб надати контекст або довідкову інформацію в розмові або розповіді. Зазвичай використовується для опису дій або подій, які відбувалися протягом періоду в минулому до певного інциденту або дії. Тоді як минулий завершений час підкреслює завершення дії, минулий завершено-тривалий час показує тривалість або поточний характер дії. Його можна використовувати для вираження зв'язку між двома минулими подіями. Це дуже корисно, щоб показати, що одна дія чи подія відбулася раніше іншої. Його також можна використовувати для вираження досади або роздратування через минулу ситуацію, яка тривала такий довгий час.

Тривалість дії, яку потрібно виконати, описується допоміжним дієсловом «had been», за яким йде основне дієслово у формі теперішнього тривалого часу. Заперечна форма минулого завершено-тривалого часу отримується шляхом додавання «not» після допоміжного «had been», наприклад «had not been» або його скорочення «hadn't been». Питання в минулому досконалому тривалому часі утворюються за допомогою інверсії підмета та допоміжного "had", наприклад, "Had they been waiting for a long time?"

Минулий завершено-тривалий час часто використовується з часовими виразами, такими як «for» і «since», щоб вказати тривалість дії.

Слід зазначити, що минулий завершено-тривалий час використовується, коли було продовження або розвиток чогось, що відбулося в певний момент у минулому. Минулий завершено-тривалий час робить минулі дії або події більш точними та зрозумілими під час оповідання про минулі події, особливо для складної послідовності дій.

В турецькій мові минулий завершено-прогресивний час не виділений особливими афіксами. Для вираження цього часу на письмі та в усному мовленні, використовують минулий тривалий час, простий минулий час або минулий завершений час.

У турецькій мові минулий завершено-тривалий час вказує на дії, які почалися в минулому і тривали до певного моменту в минулому.

Наприклад, «Ben oyun oynuyordum» (Я грав в ігри) або «Sen uyuyordun» (Ти спав). Цей час утворюється шляхом додавання афіксів “-(1)yordu” до основи дієслова. Слід зазначити, що турецька мова є мовою аглютинативної морфології, де афікси приєднуються до кореня дієслова для позначення часу, виду та інших граматичних ознак.

Цей час зазвичай використовується для вираження минулих подій із певною тривалістю або безперервністю. Наприклад, «Biz yemeği yapıyorduk» (Ми готували вечерю) або «Onlar film izliyorlardı» (Вони дивилися фільм). Він часто використовується в контексті розповіді або під час переказу минулих подій з наголосом на тривалості чи безперервності дій. Це допомагає додати чіткішу перспективу щодо часу, необхідного для виконання дії в певний момент у минулому.

У турецькій мові вживання минулого досконалого тривалого часу, як і в англійській, є одним із способів передачі часових зв'язків і вдосконалення розповіді чи опису. Також, іноді використовують минулий завершений та минулий простий часи для вираження минулого завершено-тривалого часу.

Наприклад:

- 1) Kate was lying on the sofa. She was tired because she had been working hard.
Kate kanepede yatıyordu. Çok çalıştığı için yorulmuştu.
- 2) Erik's hands were dirty because he had been repairing his car.
Erik'in elleri arabasını tamir ettiği için kirliydi.
- 3) We had been playing for half an hour when it started raining.
Yağmur yağmaya başladığında yarım saattir oynuyorduk.
- 4) We had been swimming in the sea.
Biz denizde yüzüyorduk.
- 5) I had been working in a garden since morning.
Sabahtan beri bahçede çalışıyordum.

Носії англійської та турецької мов використовують минулий завершено-тривалий час (або його еквіваленти), щоб передати детальні дії чи події минулого, щоб висловити

роздратування з приводу минулих ситуацій, а також показати причинно-наслідковий зв'язок між минулими подіями. Володіння цим часом в обох мовах має важливе значення для досягнення вільного мовлення й ефективного вираження минулих дій і тривалості.

Висновки до розділу 2

У розділі 2 нашого дослідження було розглянуто 4 форми минулого часу турецької та англійської мов. Дії, явища чи стани можна описувати за допомогою минулих часів, маючи на увазі речі, які вже відбулися. В англійській мові існує кілька минулих часів: простий минулий, минулий безперервний, минулий ідеальний і минулий ідеальний безперервний. Кожен із них має власну структуру та використання для опису різних аспектів минулого. Турецька мова не відрізняється від англійської за важливістю минулих часів, хоча в турецькому реченні ідея минулого є головним аспектом. Турецька мова має кілька минулих часів, у тому числі простий минулий час, минулий тривалий час. Кожен з них у турецькій мові матиме власні правила та використання для передачі різних значень щодо минулого.

Простий минулий час, зокрема, вказує на завершені дії чи явища в минулому. Безперервний аспект у минулому тривалому часі передбачає дії, що тривають у певний час у минулому. Минулий завершений вказує на дії, що відбувалися перед іншою минулою подією, підкреслюючи послідовність у часових відношеннях. Минулий завершено-тривалий час передбачає підкреслення тривалості дій, що призвели до певного минулого моменту чи події.

Дослідження категорії минулого часу в турецькій та англійській мовах виявляє подібності та відмінності в граматичній структурі та моделях використання. Обидві мови використовують багато форм минулого часу, наприклад, простий минулий, минулий тривалий і минулий завершений час, але їх утворення та вживання сильно відрізняються. Турецька мова виявляє складнішу конструкцію для минулого часу в оповідному минулому та інференційному минулому, демонструючи семантичну часову реалізацію. А в англійській мові навпаки використовують допоміжні дієслова та сполучення часових аспектів для вираження часових відношень із великою опорою на них. Хоча вони можуть відрізнитися в цьому сенсі, обидві мови використовують минулий час для опису минулих подій, вираження часових зв'язків і створення контексту в дискурсі.

Таким чином, наголошується на важливості розуміння культурного та мовного контекстів використання минулого часу в обох мовах. Це також підкреслює роль синтаксису, морфології та прагматики у вираженні минулого часу. Вивчення категорій минулого часу між турецькою та англійською мовами веде до кращого усвідомлення універсальних граматичних особливостей і можливих відмінностей, дивлячись на лінгвістичні особливості мов.

ВИСНОВКИ

Дослідження часу — це особливість дослідження категорії часу, яка заглиблюється в спосіб структурування та функціонування дієслівних форм у мові. Час — це граматична категорія, яка разом із часовими ознаками становить суттєву мовну ознаку, що виражає її часовий аспект або пояснює час дії. Завдяки своїй критичній ролі він виявляє часові зв'язки всередині речень і розповідей.

Дослідження часів включає вивчення різних аспектів, включаючи системи часів, утворення часів і використання часу в різних мовних контекстах. Багато мов мають чіткі відмінності між часами та відносно слабкими часами простих систем. Загальні включають теперішнє, минуле та майбутнє, кожен з яких виконує певну функцію, пов'язану з часом.

Розуміння того, як дієслова відмінюються або перетворюються, є частиною вивчення механізму часів — як позначаються аспект, спосіб і модальність. Насправді вживання часу визначається прагматичними та семантичними факторами. На вибір часу можуть впливати такі фактори, як точка зору мовця, структура розповіді та культурні звичаї. Крім того, час несе в собі не тільки аспект, а й настрій і модальність.

Категорія часу виходить за межі окремих мов, оскільки вона слугує основою, за допомогою якої можна зрозуміти універсальні лінгвістичні принципи та когнітивні процеси. Грунтовні дослідження дозволяють вивчати спільні риси, а також розбіжності в тому, як мови кодують часову інформацію. Аналізуючи та порівнюючи часові системи в різних мовах, лінгвісти використовують різні теоретичні рамки, такі як теорія часових аспектів і типологічні дослідження.

Володіння часом має важливе значення як для тих, хто вивчає мову, так і для лінгвістів, враховуючи, що вербальне спілкування вимагає часу, а аналіз тексту вимагає точності правильного використання часу. Розуміння часу є одним із фундаментальних розуміння для правильного вираження часу та тривалості дії та подій з їх наслідковим або логічним часовим відношенням. Час також може визначати узгодженість дискурсу та риторичні стратегії, вкладаючи більше сенсу в спілкування.

Зміни в часових системах відображають зміни у вживанні мови та контактах між мовними спільнотами протягом історичної лінгвістики. Історична лінгвістика дає зрозуміти діахронічний розвиток часових форм і семантичні зміни з часом. Крім того, інші пов'язані явища, такі як узгодження часу, послідовність часу та позначення часу в підрядних реченнях, також належать до ширшої сфери часу та його взаємодій. Типологічна лінгвістика виявляє закономірності та тенденції в розподілі часових систем у мовах, щоб виявити універсальні тенденції та специфічні для мови інновації.

Отже, когнітивна лінгвістика вивчає те, як мовці обробляють та інтерпретують часову інформацію під час створення та розуміння мов. У той час як комп'ютерна лінгвістика анує час і аналізує корпуси тексту та створює алгоритми обробки природної мови з використанням часу. Підсумовуючи, дослідження категорії часу відноситься до багатогранного опитування, яке пропонує розуміння мовної структури, пізнання та спілкування, сприяючи нашому розумінню людської мови та її різноманітних проявів.

Дослідження минулого часу в англійській та турецькій мовах показує, що між цими двома мовами існують подібності та відмінності, оскільки вони передають минулі часи, які виражають дії чи події, які відбулися в минулому. Обидві мови представляють минулі часи зі складною структурою та відтінками, які дуже відрізняються один від одного. Англійська мова використовує минулий час переважно через простий минулий час, минулий тривалий час, минулий завершений час і минулий довершений тривалий час. Кожен час вказує на певний аспект того, що сталося, наприклад завершену дію, поточну дію в минулому або дію, яка була завершена до іншої минулої події. У турецькій мові є різні минулі часи, як-от простий минулий (*geçmiş zaman*), минулий тривалий (*geçmiş zaman devri*). Однак у турецькій мові використовуються інші структури або вирази для минулого досконалого часу та минулого досконалого тривалого часу порівняно з англійською. Наприклад, турецький теперішній досконалий час зазвичай відповідає як англійському теперішньому довершеному, так і простим минулим часам. Інша відмінність полягає в утворенні минулих часів.

В англійській мові минулі часи зазвичай позначаються різними флективними закінченнями: «-ed» для правильних дієслів або іншими змінами для неправильних дієслів. Проте турецька мова часто позначає часи минулого за допомогою афіксів. Що ще важливіше, нарощення афіксів минулого часу можуть змінюватися залежно від таких факторів, як гармонія голосних і приголосних, характеристика, яка додає складності їх формування. Хоча існує така різниця у формуванні, обидві мови мають спільну мету для минулого часу: повідомити минулі події чи дії, які мали місце до теперішнього моменту.

Крім того, володіння минулим часом у будь-якій мові означає розуміння того, як використовувати цей час у різних контекстах, таких як розповідь про минулі події, вираження звичних дій або опис минулих станів. Загалом, дослідження категорії часу, зокрема минулого часу в англійській і турецькій мовах, інформує про мовні структури, культурні нюанси та моделі спілкування, збагачуючи наше розуміння мовного розмаїття та складності.

ÖZET

Zamanların incelenmesi, zaman sistemleri, zaman oluşumu ve zamanların farklı dilsel bağlamlarda kullanımı dahil olmak üzere çeşitli yönlerin incelenmesini içerir. Birçok dilde, basit sistemlerin zamanları ile nispeten zayıf zamanları arasında net ayrımlar vardır. Müşterekler, her birinin zamanla ilgili belirli bir işlevi olan şimdiki zamanı, geçmişi ve geleceği içerir.

Yabancı bir dili daha iyi anlamak için fiillerin gergin kategorisini incelemeniz gerekir. Araştırmamda geçmiş zaman kategorisinin yanı sıra fiillerin zaman kategorisine de baktım. Çalışmam iki bölüm ve altı alt bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde zaman kategorisi terimi ve geçmiş zamanın özellikleri ele alınmıştır. İkinci bölümde İngilizce ve Türkçe dillerindeki dört geçmiş zaman ele alındı.

Türkçe ve İngilizcede geçmiş zaman kategorisi üzerine yapılan bir çalışma, dilbilgisi yapısı ve kullanım kalıplarındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktadır. Her iki dil de geçmiş zamanın basit geçmiş, geçmiş sürekli ve geçmiş mükemmel gibi birçok biçimini kullanır, ancak bunların oluşumu ve kullanımı çok farklıdır.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Безпояско, Олена Костянтинівна. (1993). Граматика української мови. Морфологія : підруч. Для студ. Філол. Ф-тів вузів / Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – Київ: Либідь.
- Abusch, Dorit. “Sequence of Tense and Temporal De Re.” *Linguistics and Philosophy* 20 (1997): 1–50.
- Bourdieu P (1977) *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge University Press, USA.
- Chatman, S. *Story and Discourse. Narrative Structure in Fiction and Film*. N.Y. : Cornell University Press, 1978
- Chomsky, Noam. (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. MIT Press.
- CRYSTAL, David, 1985, *A dictionary of linguistics and phonetics*. (2nd edition, revised and enlarged). Oxford: Basil Blackwell
- Dowty, David (1979). *Word Meaning and Montague Grammar: The Semantics of Verbs and Times in Generative Grammar and Montague PTQ*. Dordrecht, Netherlands: D. Reidel.
- Genette, G (1980) *Narrative Discourse. An Essay in Method*. Trans. N.Y. : Cornell University Press
- HARTMANN, R.R.K. and F.C.STORK, 1972, *Dictionary of language and linguistics*. London: Applied Science Publishers.
- HOPPER, Paul J., 1979, Aspect and foregrounding in discourse. In T. Givón, ed. *Syntax and semantics*, vol.12: *Discourse and syntax*: 213-241. New York: Academic Press.
- Hopper 1982, Aspect between discourse and grammar: an introductory essay for the volume. In Hopper, ed., 1982:3-18.
- Higginbotham, James. "Why is Sequence of Tense Obligatory." In *Logical Form and Language*, edited by G. Preyer and G. Peter. New York: Oxford University Press, 2002.
- Korbozerova, N., Kobal, V., Resler, M., Veremchuk, O., & Chovriy, S. (2022). Methods for Modelling the Process of Training Future Teachers in the Context of Implementing a Quality Management System in Higher Education Institutions. *Journal of Curriculum and Teaching*, 11(3), 84-94.

- KRATZER, ANGELIKA (1981). 'The notional category of modality, in H. J. Eikemeyer and H. Rieser (eds), *Words, Worlds and Contexts*. Berlin: de Gruyter, 38-74.
- Labov, W. (1966) *The Social Stratification of English in New York City* (Washington, DC: Center for Applied Linguistics).
- Lakoff G. *Women, fire and dangerous things. What categories reveal about the mind*. Chicago: University of Chicago Press., 1987.
- Ngongo, M., Maromon, E., Loba, D., & Herman. (2022). A systemic functional linguistics analysis of text transitivity of Mathew Gospel, New Testament of Kupang Malay. *World Journal of English Language*, 188-201
- Ogihara, Toshiyuki. *Tense, Attitudes, and Scope*. Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic Publishers, 1996.
- Reichenbach, Hans. *Elements of Symbolic Logic*. New York: Macmillan, 1947.
- Sakel, J. (2004). *A grammar of Mouton Grammar Library*. Boston: De Gruyter Mouton
- Susan M. Ervin-Tripp, *Language acquisition and communicative choice: essays by Susan M. Ervin-Tripp*. (Selected and introduced by Anwar S. Dil.) Stanford, California: Stanford University Press, 1973.
- Stowell, Tim. "The Phrase Structure of Tense." In *Phrase Structure and the Lexicon*, edited by Johan Rooryck and Laurie Zaring, 277–291. Dordrecht, Netherlands: Kluwer, 1996.
- Von Stechow, Arnim. "On the Proper Treatment of Tense." In *Proceeding of Semantics and Linguistic Theory, V*, edited by Mandy Simons and Teresa Galloway. Ithaca, NY: CLC Publications, 1995.
- Wierzbicka, Anna (1985). *Lexicography and Conceptual Analysis*. Ann Arbor: Karoma
- Whorf, B. L. (1945). *Grammatical Categories*, Linguistic Society of America. *Language*, 21(1), 1-11.
- Zagona, Karen. "Temporal Argument Structure: Configurational Elements of Construal." In *Temporal Reference, Aspect, and Actionality*. Vol. 1: *Semantic and Syntactic Perspectives*, edited by Pier Marco Bertinetto, Valentina Bianchi, James Higginbotham, and Mario Squartini. Turin, Italy: Rosenberg e Sellier, 1995.
- Zellig H (1968). *Mathematical structures of language*. Interscience.

Zellig H (1970). Distributional structure. In *Papers in Structural and Transformational Linguistics*. University of Pennsylvania, USA.